

Socialförvaltningen
Tjänsteskrivelse till socialnämnden

Datum:
2026-05-19

Diarienummer:
SCN-2026-00536

Handläggare:
Sofia Venemalm

Svar på motion om att införa nolltolerans mot våld i nära relationer i allmännyttan från Jennie Claesson (L) m.fl.

Förslag till beslut

Socialnämnden föreslår kommunfullmäktige besluta

1. **att** uppdra till kommunstyrelsen att fortsatt stötta förvaltningar och bolag i det fortsatta implementerings- och informationsarbetet av nytillkomna kriterier och riktlinjer rörande personer utsatta för våld i nära relationer, samt
2. **att** besvara motionen med föredragningen i ärendet.

Ärendet

Jennie Claesson (L) m.fl. föreslår i en motion väckt vid kommunfullmäktiges sammanträde den 29 april 2024

- att kommunstyrelsen tillsammans med Uppsalahem får i uppdrag att göra en översyn av uthyrningspolicyn för att underlätta och säkerställa att den som utsatts för misshandel inte vräks,
- att kommunstyrelsen tillsammans med Uppsalahem får i uppdrag att se över befintliga kriterier och möjligheter för samverkan för att uthyrningspolicyn för den som utsatts för misshandel inte vräks, samt
- att kommunfullmäktige ställer sig bakom det som anförs i motionen om att utsatta för våld i nära relationer underlättas möjligheter till bostäder i allmännyttan.

Beredning

Ärendet har beretts av kommunledningskontoret i samarbete med Uppsalahem och socialförvaltningen.

Föredragning

Våld i nära relation är ett allvarligt samhällsproblem som berör alla, inkluderat Uppsalahem som hyresvärd. I Sverige misshandlas en kvinna i genomsnitt var 20:e minut och var fjärde kvinna har någon gång utsatts för våld. Omkring ett av tio barn har upplevt våld i hemmet någon gång och många barn som upplever våld blir också själva utsatta för våld.

Motionen väcker viktiga frågeställningar kopplade till att boendet är central fråga för personer utsatta för våld i nära relationer. Forskning visar att möjligheten att få en egen bostad kan vara avgörande för att våldsutsatta ska ta steget och lämna en våldsamt relation.

När det gäller våld i nära relationer är hemmet den farligaste platsen för våldsutsatta vuxna och barn då det är där majoriteten av våldet sker. Ofta är det svårt för den som utsatt för våld att söka hjälp eller ta sig ur relationen, och frågan om bostad är ofta avgörande.

Uppsalahems styrelse har fattat beslut om en särskild boendekedja för våldsutsatta. Aktörer som socialförvaltningen, kommunledningskontoret, Uppsala kvinnojour och Kvinnobyrå har på olika sätt varit involverade och bidragit till förslaget till att ändra principerna i Uppsalahems uthyrningspolicy men initiativet har kommit från Uppsalahem själva.

Uppsalahems utredning har slagit fast att det största behovet är bostäder till våldsutsatta som idag bor på skyddat- eller utslussningsboende och behöver komma vidare till en permanent bostad. En annan målgrupp är våldsutsatta med ett konstaterat skyddsbehov som inte kan få skyddat boende eller skyddade personuppgifter på grund av exempelvis delad vårdnad. Många av dessa personer har svårt att få en bostad på den ordinarie bostadsmarknaden då de exempelvis saknar kapital eller förvärvsarbete, har skulder på grund av ekonomiskt våld, problematik med tidigare störningar eller att de inte har haft möjlighet att ställa sig i kö hos Uppsala Bostadsförmedling.

Det här är vanliga konsekvenser av våldet man har utsatts för. Samtidigt har många inget ytterligare stödbehov från kommunen och kvalificerar därför inte heller för bostadssociala kontrakt. Tillgång till bostad blir därför en nyckelfråga för att kunna förändra sin situation. Utan en bostadslösning har många begränsade valmöjligheter där man ofta tvingas ta osäkra bostadssituationer på andrahandsmarknaden eller fortsätta leva tillsammans med våldsutövaren. Detta behov är särskilt påtagligt gällande våldsutsatta kvinnor med barn.

Socialförvaltningen genom Nexus vittnar om att kvinnor med barn i högre utsträckning är benägna att gå tillbaka till att bo med våldsutövaren om hon inte kan hitta en annan fungerande bostadslösning.

Tidigare bidrog Uppsalahem med jourlägenheter till både Uppsala kommun och Uppsala kvinnojour, men på grund av dåvarande regler i riktlinjen för uthyrning stod kontraktet på Uppsala kommun. Uppsalahem bidrar även med lägenheter till Uppsala kommun via kvotavtalet, där våldsutsatta kvinnor med ytterligare stödbehov ingår i en boendekedja från skyddat boende eller utslussningslägenhet genom Nexus till bostadssocialt kontrakt via Boendeenheten. Det som framkom var att det fanns ett behov av att se över flera potentiella bostadslösningar som en del i arbetet med att bekämpa våld i nära relationer.

Som ett led i att jobba fram strukturer för att bekämpa våld i nära relationer har Uppsalahems styrelse beslutat att ändra kraven för att godkänna ny hyresgäst i riktlinjen för uthyrning i syfte att säkerställa att våldsutsatta med skuld och tidigare störningar relaterade till utsatthet för våld kan godkännas.

Vidare har Uppsalahem ändrat riktlinjen för uthyrning för att möjliggöra för Uppsala kvinnojour att hyra två bostäder per år. Uthyrningen av lägenheter till kvinnojouren sker genom att jouren hyr två lägenheter som de i sin tur förmedlar till våldsutsatta inom ramen för sin verksamhet. Under första året står kvinnojouren för avtalet och hyran. Under det andra året står jouren fortsatt för avtalet men den våldsutsatta betalar hyran. Det tredje året får den våldsutsatta ta över avtalet som ett förstahandskontrakt under förutsättning att hyrorna under det andra året betalats i tid och att det inte finns någon misskötsamhet under boendetiden. Detta samarbete liknar det som Uppsalahem idag har med Uppsala kommun gällande kvotlägenheter.

Uppsalahems styrelse har i samråd och i samarbete med kommunens resurscentrum mot våld, Nexus, beslutat att utöka Uppsalahems regler för hyresgäster gällande kundvård till att omfatta personer utsatta för våld i nära relation.

Kundvård vid våld i nära relation resulterar i två hyresavtal, ett för den våldsutsatta och ett för våldsutövaren. När hyresavtalet för den nuvarande bostaden står på make/maka/sambo får denne bo kvar medan den våldsutsatta får ett nytt hyresavtal.

När hyresavtalet för nuvarande bostad står på den våldsutsatta, får make/maka/sambo ta över avtalet, medan den våldsutsatta får ett nytt avtal. Den våldsutsattas behov av bostad ska styrkas av socialförvaltningens Nexus-grupp.

Socialförvaltningen genomförde under 2025, på uppdrag av socialnämnden, en utvärdering av kommunkoncernens samlade insatser för att säkerställa att våldsutsatta personer, särskilt kvinnor, får tillgång till ett tryggt och stadigvarande boende.

Med anledning av utredningen beslutade socialnämnden 11 februari 2026, § 12, att en kommunikationsinsats i syfte att öka kunskapen hos våldsutsatta kvinnor om befintliga stödinsatser inom kommunen ska genomföras. Vidare beslutade socialnämnden att utreda förutsättningarna för att våldsutsatthet ska kunna utgöra grund för förtur i bostadskö samt att möjligheten att, i vissa fall, låta den våldsutövande parten flytta till annan bostad i stället för den utsatta personen. Syftet med åtgärderna är att stärka förutsättningarna för att fler våldsutsatta kvinnor ska få tillgång till ett tryggt och långsiktigt boende.

Ekonomiska konsekvenser

Inga med föreliggande förslag till beslut.

Beslutsunderlag

- Tjänsteskrivelse daterad den 19 maj 2026
- Bilaga 1, Motion om att införa nolltolerans mot våld i nära relation i allmännyttan från Jennie Claesson (L) m.fl.

Socialförvaltningen

Tomas Odin
Förvaltningsdirektör

Motion om att införa nolltolerans mot våld i nära relationer i allmännyttan

Det är dags för Uppsala kommun att införa nolltolerans mot våld i nära relationer. Dessa kriminella handlingar får inte bara rättsliga konsekvenser utan leder till så mycket mer lidande. Var tredje vecka dödas en kvinna av en man. 2021 anmäldes 38 300 misshandelsbrott och 8 600 våldtäkter mot kvinnor eller flickor. Det är mer än en våldtäkt i timmen, dygnet runt, året om. Men även HBTQI-personer utsätts för våld i nära relationer och på grund av risken för diskriminering och stigmatisering kan en våldsutsatt hbtqi-person befinna sig i en situation som innebär en särskild sårbarhet.

Personer som slår sin partner ska inte få behålla hyreskontraktet, istället bör det ges till brottsoffret. På så sätt får gärningspersonen tidigt en tydlig negativ konsekvens samtidigt som vi ger den utsatte makten tillbaka över sitt eget liv. Våldet börjar långt innan det första slaget och i destruktiva relationer finns det även en destruktiv våldsspiral där kränkningar och inskränkningar i offrets frihet följs av kärlek och omhändertagande. Successivt bryts offret ned genom tvivel och ifrågasättande av sin egen verklighetsuppfattning samt de destruktiva tankar som följer med detta. Tillslut har personen förlorat så mycket att det inte finns någon kraft kvar. Liberalerna vill ge tillbaka makten till offret – att bli starkare och få hjälp i sina motståndshandlingar. Det är på detta sätt som vi över tid får personer som klarar av att lämna destruktiva relationer.

Idag är alltför många av insatserna mot våld i nära relationer inriktade mot att hjälpa offret när hen är redo att lämna relationen. Vi liberaler vill att samhället tidigare kommer in och stöttar upp för att minska tiden från den första kränkningen till dess att personen lämnar den destruktiva relationen och gärningspersonen kan lagföras.

Grannar, hyresvärdar, sjukvård, polis och socialtjänst vet om och känner redan till många av offren. Dagens agerande går för långsamt och kommunen måste komma in tidigare i förloppet. Genom att använda jordabalkens 12 kapitel 42 § punkt 7, som säger att hyresrätten är förverkad, åsidosätter någon av det som ska iakttas enligt 25 § samma lag. Hyresgäster ska alltså *”vid sin användning av lägenheten också i övrigt iakttas allt som fordras för att bevara sundhet, ordning och gott skick inom fastigheten”*. Kort sagt – hyresgäster får inte störa, förstöra och begå lagbrott inom fastigheten. Att misshandla och kränka andra boende borde därför vara ett brott mot jordabalken. Liberalerna vill att dessa brott ska leda till uppsägning. Den enskilda kan bestrida detta, vilket då avgörs i domstol.

Ett eget boende är en central fråga för att skapa trygghet för de personer och barn som utsätts för våld i nära relationer. För dessa kan tryggheten till en bostad vara det enda sättet att överleva. Kommunen borde tillsammans med hyresvärdar säkerställa att ingen person eller barn ska tvingas stanna i ett farligt hem eller tvingas att lämna hemmet på grund av att förövaren står på bostadskontraktet.

Idag är hemmet en av de farligaste platserna för kvinnor och därför ska hyreskontraktet skrivas över till den som utsatts för våld i nära relationer. Alla vuxna och barn förtjänar att leva i frihet och ha en trygg plats att leva på.

Med anledning av ovanstående yrkar Liberalerna:

- att** kommunstyrelsen tillsammans med Uppsalahem får i uppdrag att göra en översyn av uthyrningspolicyn för att underlätta och säkerställa att den som utsatts för misshandel inte vräks,
- att** kommunstyrelsen tillsammans med Uppsalahem får i uppdrag att se över befintliga kriterier och möjligheten för samverkan för att uthyrningspolicyn för den som utsatts för misshandel inte vräks, samt
- att** kommunfullmäktige ställer sig bakom det som anförs i motionen om att utsatta för våld i nära relationer underlättas möjligheter till bostäder i allmännyttan.

Jennie Claesson (L), ledamot

Sussie Åhlander (L), ledamot

Anders Wallin (L), ledamot

Anders A. Aronsson (L), ledamot

Ludvig Arbin (L), ledamot

Erik Berg (L), ersättare

Peter Nordgren (L), ersättare

Camilla Westerborn (L), ersättare

